

**ՆԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
ՆԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԱՆՐԱԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՆԱՆՐԱՅԻՆ
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ ՆԱԶՆԱԺՈՂՈՎԻ
2007 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ**

Նախաբան

Նայաստանի Նանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովը (ասուիտերև՝ հանձնաժողով) 2007 թվականին իր գործունեությունն իրականացրել է «Նանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին», «Էներգետիկայի մասին», «Էլեկտրոնային հաղորդակցության մասին», «Փոստային կապի մասին» Նայաստանի Նանրապետության օրենքներով և Նայաստանի Նանրապետության ջրային օրենսգրքով իրեն վերապահված իրավասությունների շրջանակում:

Նայաստանի Նանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովը (այսուհետև՝ հանձնաժողով) 2007 թվականին գործել է հետևյալ կազմով.

Ռոբերտ Նազարյան՝	հանձնաժողովի նախագահ
Նիկոլայ Գրիգորյան՝	հանձնաժողովի նախագահի տեղակալ
Շիրազ Կիրակոսյան՝	հանձնաժողովի անդամ
Սամվել Արաքաջյան՝	հանձնաժողովի անդամ
Մուշեղ Կոչեցյան՝	հանձնաժողովի անդամ

Նանձնաժողովն իր աշխատանքը կազմակերպել է աշխատակազմի միջոցով (103 աշխատող, այդ թվում՝ 73 քաղաքացիական ծառայող), որն ունի հետևյալ կառուցվածքային ստորաբաժանումները.

- սակագնային քաղաքականության վարչություն՝
  - ա) սակագնային բաժին,
  - բ) ֆինանսական վերլուծության բաժին,
- իրավաբանական և լիցենզավորման վարչություն,
- լիցենզավորված գործունեության մոնիթորինգի և ներդրումային ծրագրերի վարչություն՝
  - ա) տեխնիկական մոնիթորինգի և փորձաքննության բաժին,
  - բ) ներդրումային ծրագրերի բաժին,

- հեռահաղորդակցության վարչություն,
- սպառողների հեփ կապերի բաժին,
- վարչարանըտասական բաժին:

Նանձնաժողովի ստորաբաժանումների աշխատանքը, «Քաղաքացիական ծառայության մասին» Նայասրանի Նանրապետության օրենքի համաձայն, համակարգում է հանձնաժողովի աշխատակազմի ղեկավարը:

1. Կարգավորման իրավական դաշտի կարարելագործում

Կարգավորվող ոլորտների օրենսդրական դաշտի կարարելագործումը շարունակական գործընթաց է և հանդիսանում է հանձնաժողովի կարևորագույն գործառնություններից մեկը:

Էլեկտրական էներգիայի մատակարարման և օգտագործման կանոնների հասարարումից հեփո հանձնաժողովի կողմից մշակվել և հասարարվել են Էլեկտրական էներգիայի մատակարարման մատակարար-սպառող (բնակիչ), Էլեկտրական էներգիայի մատակարարման (մատակարար-մինչև 6(10) կՎ լարման ցանցերից սնվող սպառող (բացառությամբ՝ բնակչության), Էլեկտրական էներգիայի մատակարարման (մատակարար-6(10) կՎ և բարձր լարման ցանցերից սնվող սպառող (բացառությամբ՝ բնակչության) պայմանագրերի օրինակելի ձևերը:

Էներգետիկայի բնագավառի կարգավորման իրավական դաշտի կարարելագործման ուղղությամբ ևս 2007 թվականին մշակվել և հասարարվել են մի շարք իրավական ակտեր, մասնավորապես՝

ա) Էլեկտրաէներգետիկական համակարգին Էլեկտրաէներգիա արտադրող կայանների միանալու կարգը,

բ) մատակարարի և սպառողի (բացառությամբ՝ բնակչության) օպերարիվ փոխհարաբերությունների կարգը,

գ) Նոր սպառողի կամ սպառողի վերակառուցվող սպառման համակարգը Էլեկտրական ցանցին միանալու կարգը և նոր սպառողի կամ սպառողի վերակառուցվող սպառման համակարգը Էլեկտրական ցանցին միացման վճարները:

Էներգետիկայի բնագավառում աշխատանքներն առավել արդյունավետ կազմակերպելու և «Էներգետիկայի մասին» ՆՆ օրենքի պահանջների կարարումն ապահովելու նպարակով 2007 թվականի ընթացքում հանձնաժողովն իրականացրել է էներգետիկայի բնագավառում գործունեության լիցենզիա ունեցող անձանց միջև կնքված Էլեկտրական, ջերմային էներգիայի և բնական գազի առուվաճառքի (ծառայությունների մարուցման) 104 պայմանագրերի փորձաքննություն և գրանցում:

Նայաստանի Նանրապետության և Եվրոպական համայնքների ու դրանց անդամ պետությունների միջև կնքված գործընկերության և համագործակցության համաձայնագրի իրականացման ազգային ծրագրի շրջանակում, Եվրախորհրդարանի և Եվրախորհրդի 2004 թվականի փետրվարի 11-ի «Էներգիայի ներքին շուկայում ջերմության օգտակար պահանջարկի հիման վրա համակցված արտադրության խրախուսման և N92/42/EEC դիրեկտիվում փոփոխություններ կատարելու մասին» N2004/8/EC դիրեկտիվին համահունչ, հանձնաժողովը 2007 թվականին մշակել է օգտակար ջերմային պահանջարկի հիման վրա էլեկտրական և ջերմային էներգիայի համակցված արտադրության (կոգեներացիա) սակագների սահմանման սկզբունքները, այդ համակարգերի համար էլեկտրական և ջերմային էներգիայի սակագների հաշվարկի մեթոդիկան, ինչպես նաև սահմանել է համակցված արտադրության փեդակայանքներից առաքվող էլեկտրական էներգիայի սակագնի առավելագույն մեծությունն ու էլեկտրական և ջերմային էներգիայի անջատ արտադրության արդյունավետության բազային (հղումային) ցուցանիշները:

Նշված որոշումները համալրում են անհրաժեշտ նորմատիվային դաշտը՝ ՆՏ կառավարության 2006 թվականի ապրիլի 13-ի «Էլեկտրական և ջերմային էներգիայի համակցված արտադրության փեդակայանքների օգտագործմամբ ջերմամատակարարման համակարգերի վերականգնման առաջնեկային ծրագրերի մասին» № 509Ն որոշման համաձայն Երևանի Ավան և Դավիթաշեն համայնքներում էլեկտրական և ջերմային էներգիայի համակցված արտադրության փեդակայանքների օգտագործմամբ ջերմամատակարարման առաջնեկային ծրագրերն իրագործելու համար:

Նանձնաժողովը գործուն մասնակցություն է ունեցել «Նանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» ՆՏ օրենքում փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին», «Նանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» ՆՏ օրենքում լրացումներ կատարելու մասին», «Նանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» ՆՏ օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Նայաստանի Նանրապետության ջրային օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին», «Էլեկտրոնային հաղորդակցության մասին» ՆՏ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», «Էլեկտրոնային հաղորդակցության մասին» ՆՏ օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Փոստային կապի մասին» ՆՏ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», «Երկաթուղային տրանսպորտի մասին», «Տեխնիկական արտադրողական միջոցներով տրանսպորտային միջոցների պարտադիր փեխնիկական զննության անցկացման ծառայությունների մատուցման սակագների սահմանման և վերանայման մասին» ՆՏ օրենքների մշակման աշխատանքներին՝ ներկայացնելով համապատասխան առաջարկություններ:

2. Լիցենզավորում

Նանձնաժողովը 2007 թվականի ընթացքում սրացել է էներգետիկայի բնագավառում բարդ ընթացակարգով լիցենզավորման՝ 48 և էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառում պարզ ընթացակարգով լիցենզավորման՝ 126 հայր: Քննարկումների արդյունքում էներգետիկայի բնագավառում փոքր հիդրոէլեկտրակայանների կառուցման՝ 30, էլեկտրական և ջերմային էներգիայի համակցված արտադրության կայանի կառուցման՝ 1, կենսաբանական զանգվածից էլեկտրական էներգիա արտադրող կայանի կառուցման՝ 1, էլեկտրական և ջերմային էներգիայի համակցված արտադրության կայանում էլեկտրական էներգիայի արտադրության՝ 1, փոքր հիդրոէլեկտրակայաններում էլեկտրական էներգիայի արտադրության՝ 15 լիցենզիա:

Էներգետիկայի բնագավառում սրացվել են լիցենզիաների գործողությունների ժամկետների երկարաձգման 16 հայր, լիցենզիաների վերաձևակերպման՝ 4, լիցենզավորված գործունեության համար անհրաժեշտ գույքը գրավ դնելուն համաձայնություն փախու՝ 14, գույքն օտարելուն համաձայնություն փախու՝ 13, բաժնետոմսեր վաճառելուն համաձայնություն փախու՝ 2, գույքը վարձակալության իրավունքով փրամադրելու՝ 2, արտադրական հզորության ավելացման՝ 3, փոքր հիդրոէլեկտրակայանի կառուցման համար անհրաժեշտ հիմնական գույքի նկատմամբ իրավունքները փոխանցելուն համաձայնություն փախու՝ 2 դիմումներ, որոնք սահմանված կարգով քննարկվել և բավարարվել են: Էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառում սրացվել են նախկինում փրված լիցենզիաներն ու թույլտվություններն ուժը կորցրած ճանաչելու 301 դիմումներ, որոնք ևս բավարարվել են:

Ջրային համակարգում ընդունվել է ջրային համակարգի օգտագործման թույլտվությունների գործողությունների ժամկետների երկարաձգման 2 որոշում:

Նայրերի և դիմումների ուսումնասիրության արդյունքում ընդունվել են համապատասխան որոշումներ, իսկ բարդ ընթացակարգով փրված գործունեության լիցենզիաների համար մշակվել և հաստատվել են գործունեության պայմաններ:

Նայասրանի Նանրապետության էներգետիկայի բնագավառում արտադրական հզորությունների կառուցման կամ վերականգման լիցենզիա ստանալու համար անհրաժեշտ ֆինանսական երաշխիքների ներկայացման կարգի համաձայն՝ լիցենզիաների պայմանները չկատարելու կամ ոչ պատշաճ կատարելու համար 16 լիցենզավորված անձինք հանձնաժողովի համապատասխան որոշումների համաձայն՝ որպես ֆինանսական փույժ ընդհանուր գումարով շուրջ 52,7 միլիոն դրամ են փոխանցել Նայասրանի Նանրապետության պետական բյուջե:

2007 թվականի ընթացքում հանձնաժողովի կողմից էներգետիկայի բնագավառում և ջրային համակարգում լիցենզիաների և թույլտվությունների տրամադրման, դրանց գործողությունների ժամկետների երկարաձգման, էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառում պարզ ընթացակարգով լիցենզիաների տրամադրման համար տուրքերի գանձման արդյունքում Նայաստանի Նանրապետության պետական բյուջե է փոխանցվել շուրջ 225,4 մլն դրամ պետական տուրք:

3. Մակագնային քաղաքականություն

1. Էներգետիկայի բնագավառ.

Նանձնաժողովը հաշվետու տարվա ընթացքում հաստատել է վերականգնվող էներգետիկ ռեսուրսների օգտագործմամբ աշխարհը կայաններից առաքվող էլեկտրական էներգիայի սակագների հաշվարկման նոր մեթոդիկան՝ հաշվի առնելով վերջին տարիների ընթացքում ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ դրամի միջին ամսական փոխարժեքի տարանունները: Նշված մեթոդիկայի համաձայն՝ 2008 թվականի և դրան հաջորդող տարիների համար կայաններից առաքվող էլեկտրական էներգիայի վաճառքի սակագները այլևս կճշգրտվեն հաշվարկային բանաձևով, որը թույլ է տալիս հաշվի առնել ոչ միայն դրամի փոխարժեքի տարանուն, այլ նաև սղաճի ազդեցությունը:

2008 թվականի համար նշված բանաձևով են հաշվարկվել և սահմանվել բնական ջրահոսքերի, ոռոգման համակարգերի և խմելու ջրատարների վրա կառուցված փոքր հիդրոէլեկտրակայաններից, հողմային էլեկտրակայաններից և կենսաբանական գանգվածից էլեկտրական էներգիա արտադրող կայաններից առաքվող էլեկտրական էներգիայի սակագները: Նամապատասխանաբար վերանայվել են 26 փոքր հիդրոէլեկտրակայաններից և մեկ հողմային էլեկտրակայանից առաքվող էլեկտրական էներգիայի սակագները:

«Սևան-Նրագդանյան կասկադ» ՓԲԸ-ի գույքային համալիրը «RAO NORDIC» ընկերությանը փոխանցելու վերաբերյալ պաշտոնական փաստաթղթերի համաձայն՝ «Սևան-Նրագդանյան կասկադ» ՓԲԸ-ից առաքվող էլեկտրաէներգիայի սակագինը պետք է ապահովեր 25 մլն ԱՄՆ դոլարի վերադարձը ոչ ուշ, քան 5 տարվա ընթացքում: Վերջին տարիներին ՆՏ դրամի արժևորումը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ, ինչպես նաև կայանից փաստացի առաքված էլեկտրաէներգիայի աճը հնարավորություն ընձեռեցին 25 մլն ԱՄՆ դոլարի վերադարձն ապահովել նախանշված ժամկետից շուրջ՝ 2007 թվականի մայիս ամսին: Նախկին առնելով այս հանգամանքը, հանձնաժողովը 2007 թվականին վերանայել է «Միջազգային էներգետիկ կորպորացիա» և «Որոտանի հիդրոէլեկտրակայանների համալիր» ՓԲԸ-ների կողմից առաքվող էլեկտրաէներգիայի (հզորության) սակագները:

Տիմք ընդունելով «Նայասպանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ի համար հաստատված էլեկտրական էներգիայի բաշխման լիցենզիայի պայմանները, որոնց համաձայն 2008 թվականի հունվարի 1-ից սակագնի հաշվարկում ներառվող էլեկտրաէներգիայի կորուստների մեծությունը նվազեցվելու է մինչև 13%, էլեկտրաէներգիայի արտադրության ու սպառման կանխապեսումները և ֆինանսական հաշվետվություններով ներկայացված փաստացի ծախսերի ու իրականացրած կապիտալ ներդրումների վերլուծության արդյունքները, հաշվի առնելով նաև ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ դրամի միջին ամսական փոխարժեքի փոփոխությունը, ինչպես նաև միջուկային վառելիքի գնի նախապեսվող թանկացումը, հաշվետու փարվա վերջին հանձնաժողովը ճշգրտել է «Նայասպանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության գործող սակագնային մարժայի մեծությունը: Նամապարասխանաբար վերանայվել են արտադրող կայաններից առաքվող էլեկտրաէներգիայի և էլեկտրաէներգետիկական համակարգին ծառայություններ մատուցող ընկերությունների սակագները:

Նանձնաժողովի կողմից հաստատված օգտակար ջերմային պահանջարկի հիման վրա համակցված արտադրության (կոգեներացիա) էլեկտրական և ջերմային էներգիայի սակագների հաշվարկի մեթոդիկայի համաձայն՝ սահմանվել են բարձր արդյունավետության փեղակայանքներում օգտակար ջերմային պահանջարկի հիման վրա համակցված եղանակով արտադրվող և առաքվող էլեկտրական էներգիայի սակագնի առավելագույն մեծությունը և էլեկտրական ու ջերմային էներգիայի անջար արտադրության արդյունավետության բազային (հղումային) ցուցանիշները:

Նաշվետու փարում ուսումնասիրվել է ներկայացված հայտն ու սահմանվել «Երևանի Միսիթար Ներացու անվան պետական բժշկական համալսարան» ՊՈԱԿ-ում փեղակայված ջերմային և էլեկտրական էներգիայի համակցված արտադրությամբ կայանից առաքվող էլեկտրական էներգիայի սակագինը:

Ներկայացված համապարասխան հայտերի հիման վրա վերանայվել են մեկ և սահմանվել 15 նորակառույց փոքր հիդրոէլեկտրակայաններից առաքվող էլեկտրական էներգիայի սակագները:

Նաշվետու ժամանակաշրջանում լրամշակվել են Նայասպանի Նանրապետության էներգետիկայի բնագավառում սակագների սահմանման ու վերանայման կարգը, փոքր հիդրոէլեկտրակայաններից առաքվող էլեկտրական էներգիայի և ջեռուցման նպատակով օգտագործվող ջերմային էներգիայի սակագների հաշվարկման մեթոդիկաները և երկրորդ ասակագնային համակարգում էլեկտրական էներգիայի (հզորության) առուվաճառքի պայմանագրային հզորությունների սահմանման սկզբունքները:

Տանձնաժողովը հաստատել է «Նրագրանի էներգետիկ կազմակերպություն (ՆրագԶԷԿ)» ԲԲԸ-ից էլեկտրական և ջերմային էներգիայի առաքման համար վառելիքի տեսակարար ծախսի հաշվարկման մեթոդիկան, երկդրույք սակագնային համակարգում գործող էլեկտրակայանների 2008 թվականի պայմանագրային և տնօրինելի էլեկտրական հզորությունների չափաքանակները:

Ի կատարումն «Նայաստանի Նանրատեղության հանրային ծառայությունների կարգավորման պարտադիր վճարների մասին» ՆՏ օրենքի պահանջների, 2007 թվականին հանձնաժողովը կազմել է 2008 թվականի համար կարգավորման պարտադիր վճար վճարողների անվանական կազմը և, հաշվի առնելով յուրաքանչյուր կարգավորման պարտադիր վճար վճարողների իրացման շրջանառությունը, հաշվարկել է կարգավորման պարտադիր վճարների 2008 թվականի դրույքաչափերը:

2. Ջրային համակարգ.

2007 թվականի փետրվար ամսին «Երևան Զուր» ՓԲԸ-ն սակագների ճշգրտման առաջարկով դիմել է հանձնաժողով՝ հիմք ընդունելով բազիսային սակագների ճշգրտման սահմանված մեթոդաբանությունում ամրագրված ցուցանիշների, այն է՝ մանրածախ ջրամատակարարման ծավալների, փարեկան սղաճի, եվրո / դրամ փոխարժեքի և վարձակալ ընկերությանը մատակարարվող էլեկտրաէներգիայի սակագների նախորդ՝ հաշվարկային տարում տեղի ունեցած փոփոխությունների գնահատականները: Մանրածախ ջրամատակարարման ծավալների՝ ընկերության գնահատականների հիմնավորվածությունն ուսումնասիրելու նպատակով ստեղծված համատեղ աշխատանքային խմբի կատարած ծավալուն մոնիթորինգի և վերլուծության արդյունքների հիման վրա, ընկերության կողմից ներկայացված 2006 թվականի մանրածախ ջրամատակարարման փաստացի ծավալները գնահատվել են շուրջ 4.73 մլն խորանարդ մետրով ավելի: Ելնելով սակագնի ճշգրտման մեթոդաբանությամբ ամրագրված բոլոր գործոնների ազդեցության հանրագումարից, հանձնաժողովն ընկերության առաջարկած 7.6 դրամի (առանց ԱԱՏ -ի) փոխարեն սակագնի ճշգրտման ընդունելի մեծություն է համարել 3 դրամը (առանց ԱԱՏ -ի):

Սպառողների համար կայուն սակագնային քաղաքականություն իրականացնելու նկատառումով, հանձնաժողովի և ընկերության փոխադարձ համաձայնությամբ, համապատասխան փոփոխություն կատարելով «Երևան Զուր» ՓԲԸ-ի ջրային համակարգի օգրագործման թույլտվության պայմաններում, որոշվել է սակագնի ճշգրտման մեծություն համարվող 3 դրամը հավելել ընկերության կողմից սպառողներին խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների մատուցման 2009 թվականի բազիսային սակագնին: Նաշվի առնելով նշված հանգամանքը, հանձնաժողովը վերահաստատել է «Երևան Զուր» ՓԲԸ-ի կողմից սպառողներին խմելու

ջրի մաքրակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների մաքուցման գործող սակագները:

«Ռոռգոմ-ջրառ» ՓԲԸ-ի մասնաճյուղերում փեղի ունեցած կառուցվածքային (շահագործվող հիմնական միջոցների) փոփոխություններով պայմանավորված՝ ներկայացված հայտերի ուսումնասիրության արդյունքում վերանայվել են «Սևան-Նրագդանյան-ջրառ», «Ախուրյան-Արաքս-ջրառ», «Որոտան-Արփա-ջրառ» և «Դերեդ-Աղսրև-ջրառ» ՓԲԸ-ների սպասարկման փարածքում գրավող ջրօգտագործողների ընկերություններին, ջրօգտագործողների ընկերությունների միություններին և այլ ջրօգտագործողներին վաճառվող ինքնահոս և մեխանիկական եղանակով մաքրակարարվող ոռոգման ջրի սակագները:

Նաշվետու փարում լրամշակվել են ոռոգման ջրի մաքրակարարման ծառայություններ մաքուցող ընկերությունների կողմից ներկայացվող փեխնիկափոխարեսական փեղեկափոխությունների ձևերը:

3. Նռահաղորդակցության համակարգ.

2007 թվականին հանձնաժողովը շարունակել է աշխատանքը հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայությունների սակագների կարգավորման իրավական դաշտի ձևավորման ուղղությամբ: Լրամշակվել են հանձնաժողով ներկայացվող փեխնիկափոխարեսական փեղեկափոխությունների ձևերը: Նամագործակցելով «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ի հետ՝ լրամշակվել են ընկերության կողմից բացառիկ իրավունքով մաքուցվող հիմնական և ոչ հիմնական ծառայությունների սակագների սահմանման ու ճշգրտման համար ներկայացվող ծախսումների ֆորմափի ձևերը:

2007 թվականին «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ն հայտ էր ներկայացրել հանձնաժողով՝ վերանայելու ընկերության կողմից բացառիկ իրավունքով մաքուցվող հիմնական և ոչ հիմնական ծառայությունների սակագները: Առաջարկվող սակագնային ճշգրտումների հիմնավորվածությունն ուսումնասիրելու նպատակով կազմակերպվել են մանրակրկիտ քննարկումներ, պահանջվել է ներկայացնել լրացուցիչ հիմնավորումներ: Նանձնաժողովը բավարար հիմնավորված չհամարելով ծախսային որոշ հոդվածների առաջարկվող ճշգրտումը, համապատասխան որոշմամբ մերժել է «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ի առաջարկությունը, որից հետո հանձնաժողովի և ընկերության միջև սկսվել է սակագների ճշգրտման վերաբերյալ համաձայնության ձեռքբերման բանակցային գործընթացը: Արդյունքում՝ «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ն, ներկայացնելով համապատասխան հիմնավորումներ, առաջարկել էր իր կողմից բացառիկ իրավունքով մաքուցվող հիմնական և ոչ հիմնական ծառայությունների գործող սակագները թողնել անփոփոխ՝ դրանք համարելով առավելագույն և վերահավասարակշռված սակագներ, որոնք հանձնաժողովի համապատասխան որոշմամբ հաստատվել են:

Նաստարավել է «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ի կողմից մատուցվող կարգավորման ենթակա հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայությունների առավելագույն սակագներից ցածր սակագների կիրառման կարգը:

Նաշվի առնելով «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ի առաջարկությունը՝ մինչև էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառի կարգավորման գործառույթը Նայասարանի Նանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովին անցնելը «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ի համար այլ իրավասու մարմինների կողմից սահմանված և այդ պահին գործող սակագների վերաբերյալ, հանձնաժողովը, կարարելով որոշակի լրամշակումներ, նշված սակագները սահմանել է որպես առավելագույն սակագներ:

4. Փոստային կապի բնագավառ.

2007 թվականի ապրիլ ամսին ընդունված «Նանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» ՆՏ օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» ՆՏ օրենքի համաձայն՝ 2007 թվականի մայիս ամսից փոստային կապի բնագավառը ներառվել է հանրային ծառայությունների կարգավորման դաշտ: Այդ կապակցությամբ, հաշվետու ժամանակաշրջանում, համաձայն «Փոստային կապի մասին» ՆՏ օրենքի դրույթների, «Նայփոստ» ՓԲԸ-ի համապարասխան մասնագետների ու ներկայացուցիչների ներգրավմամբ, հանձնաժողովը մշակել է փոստային կապի ունիվերսալ ծառայությունների մատուցման սակագների սահմանման ու վերանայման կարգը և փոստային կապի ազգային օպերատորի կողմից ներկայացվող անհրաժեշտ փաստաթղթերի ձևերը և ցանկը (հայտի փաթեթը):

4. Կարգավորվող ընկերությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերլուծություն

Կարգավորվող ընկերությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերլուծությունը, հանդիսանալով հանձնաժողովի կարևորագույն գործառույթներից մեկը, հնարավորություն է տալիս ֆինանսական հաշվետվությունների և տեղեկատվությունների հիման վրա գնահատել ընկերությունների, ինչպես նաև տվյալ բնագավառի ֆինանսական վիճակն ու գործունեության արդյունքները, օժանդակել կարգավորմանը վերաբերող հիմնավորված որոշումների ընդունմանը և, որ ամենագլխավորն է, սակագների սահմանման և վերանայման, ներդրումային ծրագրերի իրականացման ընթացքի գնահատման և լիցենզիայի պայմանների վերահսկման նպատակով ստեղծել համապարասխան վիճակագրական տվյալների բազա: Այս առումով կարևորվում է կարգավորվող ոլորտների ընկերություններում ազգային հաշվային պլանին համապարասխանող հաշիվների և ենթահաշիվների նոր համակարգի ներդրումը, որը հնարավորություն է ընձեռում հստակ տարանջատել

հիմնական (լիցենզավորված) և ոչ հիմնական գործունեության եկամուտներն ու ծախսերը, կարարել եկամուտների և ծախսերի մանրամասն հաշվառում և վերլուծություն:

Նշված համակարգն արդեն ներդրվել է էլեկտրաէներգետիկայի և գազամատակարարման բնագավառների ընկերություններում, և դրանց հետ կապված լրամշակվել ու հաստատվել են ֆինանսական հաշվետվության նոր ձևեր:

Նաշվի առնելով էլեկտրաէներգետիկական և գազամատակարարման համակարգերում ենթահաշիվների համակարգի ներդրման փորձը, 2007 թվականին այն ներդրվեց նաև խմելու ջուր մատակարարող ընկերություններում, իսկ 2008 թվականին աշխատանքներ կատարվեց նաև խմելու ջուր մատակարարող ընկերությունների կողմից հանձնաժողով ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների ձևերի լրամշակման ուղղությամբ:

2007 թվականին հաստատվել է նաև «Նայփոսթ» ՓԲԸ-ի կողմից հանձնաժողով ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման կարգը, որն էապես կնպաստի կարգավորվող ընկերության ծախսերի մոնիթորինգի արդյունավետության բարձրացմանը և առավել հիմնավորված սակագների սահմանմանը:

Էլեկտրաէներգետիկական և ջրային համակարգերի գործունեության մասին հանրությանը պարբերաբար իրազեկելու նպատակով հանձնաժողովի ինտերնետային կայքէջում (www.psrc.am) շարունակաբար հրապարակվում են կարգավորվող ընկերությունների գործունեության տեխնիկատնտեսական ցուցանիշները:

Ֆինանսատնտեսական վերլուծության կազմակերպման և կարարելագործման, ֆինանսական վերլուծության նպատակաուղղվածության և արդյունավետության բարձրացման աշխատանքները շարունակական զարգացում կունենան նաև 2008 թվականին:

5. Ներդրումային ծրագրերի համաձայնեցում, սպառողների սպասարկման որակի ցուցանիշների սահմանում և վերահսկում

2007 թվականին հանձնաժողովի սահմանած կարգով շարունակվել են կարգավորվող ընկերությունների կողմից իրականացվող ներդրումային ծրագրերի ուսումնասիրության և համաձայնեցման գործընթացները: Նանձնաժողովի որոշումներով համաձայնություն է արվել «Նայասփանի էլեկտրական ցանցեր», «Նայֆոստգազարդ», «Միջազգային էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ-ների ներդրումային ծրագրերին: Ուսումնասիրվել են ներդրումային ծրագրեր իրականացնող ընկերությունների 2006 թվականի ներդրումային գործունեության արդյունքները և 3 վերլուծական տեղեկանքներ են հրապարակվել հանձնաժողովի կայքէջում:

Տանձնաժողովի կարևորագույն գործառնություններից է նաև սպառողներին մաքուր և ծառայությունների որակի ցուցանիշների գնահատումն ու կարգավորվող ընկերություններին ներկայացվող պահանջների սահմանումը:

2007 թվականին առաջին անգամ «Նայասրանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ի 2007-2009 թվականների ներդրումային ծրագրի համաձայնեցման հետ մեկտեղ նույն ժամանակաշրջանի համար սահմանվել են սպառողների հոսանքազրկումների քանակի և փոխադրման, թույլատրելի սահմաններից էլեկտրական էներգիայի լարման շեղման դեպքերի քանակի և փոխադրման բազիսային ցուցանիշների ծրագրային մեծությունները: Ներդրումային ծրագրերի համաձայնեցման գործընթացում նման մոպեցման նպատակը ընկերության կողմից իրականացվող ներդրումային ծրագրերն ավելի նպատակային դարձնելը և հետագայում դրանց արդյունքները ճիշտ գնահատելն է:

2007 թվականին լրամշակվել են 2006 թվականին հաստատված սպառողների սպասարկման որակի գնահատման նպատակով բնական գազի բաշխման լիցենզավորված գործունեություն իրականացնող «Նայֆուսգազարդ» ՓԲԸ-ի կողմից հանձնաժողով ներկայացվող տեղեկատվության օրինակելի ձևերը: Ստեղծվող տեղեկատվական բազայի հիման վրա 2008 թվականին հանձնաժողովը կսահմանի «Նայֆուսգազարդ» ՓԲԸ-ի սպասարկման որակի բազիսային ցուցանիշները:

Քայլեր են ձեռնարկվում նաև ջրամատակարարման ոլորտում սպառողների սպասարկման որակի բարելավման ուղղությամբ: Դեռևս 2006 թվականին մշակվել և հաստատվել են խմելու ջուր մատակարարող ընկերություններում սպառողների սպասարկման որակի ցուցանիշների գրանցամատյանների և հանձնաժողով ներկայացվող տեղեկատվության օրինակելի ձևերը՝ սկիզբ դնելով այդ ցուցանիշների սահմանման համար անհրաժեշտ տեղեկատվական բազաների ձևավորման գործընթացին: 2007 թվականին «Նոր Ակունք», «Լոռի-ջրնուղկոյուղի», «Շիրակ-ջրնուղկոյուղի» և «Երևան Զուր» ՓԲԸ-ներում իրականացվել են սպառողների սպասարկման որակի ցուցանիշների գրանցամատյանների ներդրման և 2006-2007 թվականների ընթացքում ընկերություններից ստացված տեղեկատվության հավաստիության ուսումնասիրություններ:

2007 թվականին հանձնաժողովը փոփոխել է «Նայջրնուղկոյուղի», «Երևան Զուր» և «Նոր Ակունք» ՓԲԸ-ների ջրամատակարարման փոխադրման նվազագույն պահանջների մասով գործող սկզբունքները:

Նոր սկզբունքների համաձայն, սկսած 2008 թվականից, ընկերությունները յուրաքանչյուր փարի հանձնաժողովի հաստատմանը կներկայացնեն սպառողների ջրամատակարարման փոխադրման փաստացի մեծությունները՝ փարեսկզբի դրությամբ և դրանց ծրագրային մեծությունները՝ հաջորդ փարեսկզբի համար: Առաջարկվող մոպեցման կիրառման արդյունքում հնարավոր կլինի ընկերություններին պահանջներ

առաջադրել յուրաքանչյուր փարի առաջին հերթին բարելավելու առավել կարճ ժամկետով ջրամապակարարում ունեցող սպառողների վիճակը և ելնելով յուրաքանչյուր փարվա փաստացի արդյունքներից՝ դինամիկ փոփոխել սահմանված ցուցանիշները:

2007 թվականին հանձնաժողովը շարունակել է կարգավորվող ընկերությունների կարարած գնումների գործընթացների ուսումնասիրությունը: Ուսումնասիրվել և վերլուծության են ենթարկվել «Նայասպանի էլեկտրական ցանցեր», «ՆայՌուսգազարդ», «Միջազգային էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ-ների «ՆրագԶԷԿ» ԲԲԸ-ի և «Տրանսգազ» ՍՊԸ-ի կողմից հանձնաժողով ներկայացված գնումների եռամսյակային փեղեկափոխությունները, համալրվել են փեղեկափոխական բազաները, կազմվել է վերլուծական փեղեկանք, որը փեղադրվել է հանձնաժողովի կայքէջում:

Նիդրոէներգետիկայի բնագավառում ներդրումների խրախուսմանը միտված հանձնաժողովի կողմից վարվող քաղաքականության արդյունքում յուրաքանչյուր փարի արձանագրվում են նոր դրական արդյունքներ, որոնք վկայում են բնագավառի զարգացման կայուն փեղեկների մասին: 2007 թվականի փարավերջի դրությամբ հանրապետությունում գործում է 61 փոքր հիդրոէլեկտրակայան, ևս 60-ը գտնվում է կառուցման փուլում: Գործող փոքր հիդրոէլեկտրակայանների գումարային հզորությունը կազմում է շուրջ 75 ՄՎտ, որոնք միջին փարեկան հաշվով արտադրում են շուրջ 244 մլն կՎտժ էլեկտրաէներգիա: Կանխատեսվում է, որ գործող կայանների գումարային հզորությունը 2010 թվականին կկազմի շուրջ 220 ՄՎտ և դրանք փարեկան միջին հաշվով կարտադրեն 762 մլն կՎտժ էլեկտրաէներգիա:

Բնագավառում առկա խնդիրները վեր հանելու և լուսաբանելու նպատակով հանձնաժողովը իրականացրել է փոքր հիդրոէլեկտրակայանների կառուցման աշխատանքների ընթացքի և բնագավառի զարգացման փեղեկների ուսումնասիրություն, կազմվել է համապատասխան վերլուծական փեղեկանք և փեղադրվել հանձնաժողովի կայքէջում:

Խրախուսելով փոքր ՆԷԿ-երի կառուցման ուղղությամբ իրականացվող ներդրումները, հանձնաժողովը հերևողականորեն հսկում է իր կողմից փրված լիցենզիաների պայմանների կարարումը՝ դրանք չկարարելու կամ ոչ պարշած կարարելու դեպքում կիրառելով ֆինանսական փուլժեր:

6. Նեռահադորդակցության բնագավառ

Վանձնաժողովը 2007 թվականին մեծածավալ աշխատանք է իրականացրել էլեկտրոնային հադորդակցության ոլորտի կարգավորման համար անհրաժեշտ իրավական ակտերի մշակման ուղղությամբ՝ դրանց մասնակից դարձնելով հասարակական կազմակերպությունների և էլեկտրոնային հադորդակցության ոլորտում գործունեություն իրականացնող առանձին ընկերությունների:

Մասնավորապես, նախապարաստական աշխատանքներ են փարվել «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ի ծառայությունների մատուցման բացառիկ իրավունքների վերացումից հետո ազատականացված շուկա մուտք գործող ընկերությունների և «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ի փոխհարաբերությունները կարգավորող, ինչպես նաև ազատականացված շուկայի պայմաններում լարային և անլար հասանելիության, այդ թվում՝ լայնաշերտ ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ իրավական ակտերի մշակման ուղղությամբ, որոնց կիրարկումը կհանգեցնի շուկայում նման ծառայություններ մատուցող ընկերությունների քանակի աճի և կնպաստի մատուցվող ծառայությունների որակի բարձրացմանն ու փեսականու ընդլայնմանը:

Ջուզահեռ շարունակվում են նպատակաուղղված աշխատանքները մշակելու և ընդունելու «ԱրմենՏել» և «Ղ-Տելեկոմ» ՓԲԸ-ների կողմից սպառողների սպասարկման որակի բարձրացմանը միտված իրավական ակտեր:

Նարկ է անդրադառնալ «Էլեկտրոնային հաղորդակցության մասին» ՆՏ օրենքում և «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ին փրամադրված թիվ 60 լիցենզիայում առկա որոշ հասկացությունների, մասնավորապես, ձայնային ծառայության բնորոշման փարակարծիք մեկնաբանման հերևանքներին, երբ Էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառում գործունեություն իրականացնող անձինք որպես ձայնային ծառայություն դիտարկում էին միայն 400 միլիվայրկյանից պակաս ցանցային ուշացումներ ունեցող հաղորդագրությունները:

Նպատակ ունենալով կանոնակարգել ձայնային ծառայության մատուցման եությունը և հիմք ընդունելով «Էլեկտրոնային հաղորդակցության մասին» ՆՏ օրենքի 2-րդ հոդվածը, հանձնաժողովի 2007 թվականի հունվար ամսին ընդունված որոշմամբ ձայնային ծառայությունը դասակարգվեց որպես հաղորդակցության կողմերի համար ընկալելի փեղական (ներպեփական) կամ միջազգային երկկողմ ձայնային հաղորդակցություն՝ անկախ դրա հիմքում ընկած փեխնոլոգիայից (ներառյալ՝ ինփերնեփային արձանագրությունը) և ցանցային ուշացումներից, որի համար ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն օգտագործվում է Նայաստանի Նանրապեփության հանրային համակցված ցանցը:

Նիմք ընդունելով «Էլեկտրոնային հաղորդակցության մասին» ՆՏ օրենքի 46-րդ հոդվածը և բաժանորդների սպասարկումը լավագույնս կազմակերպելու նպատակով, հանձնաժողովը 2007 թվականի մարտ ամսին հանձնարարել է «ԱրմենՏել» և «Ղ-Տելեկոմ» ՓԲԸ-ներին հանձնաժողովի կողմից սահմանված յուրաքանցյուր աշխարհագրական փարածքում սփեղծել կամ պահպանել և կադրերով համալրել առնվազն մեկ գործառնական գրասենյակ:

Այդ առնչությամբ հանձնաժողովը մոնիթորինգ է անցկացրել «Ղ-Տելեկոմ» ՓԲԸ-ի գործառնական գրասենյակներում և դրական գնահատել նրանց աշխատանքը, ինչը լուսաբանվել է նաև ԶԼՄ-ներով:

2008 թվականին նախատեսվում է նման մոնիթորինգ անցկացնել նաև «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ում:

2007 թվականին սկսվել են սպառողների սպասարկման որակի բարձրացմանն ուղղված հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ամրակցված (ֆիքսված) ցանցերով հեռախոսային ծառայությունների մատուցման և այդ ծառայություններից օգտվելու կանոնների նախագծի մշակման աշխատանքները, որոնք նախատեսվում է հասարակել 2008 թվականի 1-ին կիսամյակում: Նասարակական լայն քննարկումների արդյունքում ձևավորվել է կանոնների մի համապարփակ նախագիծ, որում ներառվել են ոչ միայն առ այսօր գործող կանոնների դրական կողմերը, այլև կանոնակարգվել են սպառողների և ծառայություններ մատուցողների փոխհարաբերությունները ակնկալվող մրցակցային շուկայում:

Էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառի կարգավորման մոտակա և հեռահար նպատակները որոշելու և դրանց իրականացումն ուղենշելու նպատակով հանձնաժողովը 2007 թվականին Նամաշխարհային բանկի աջակցությամբ մշակել և հասարակել է էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառի կարգավորման քաղաքականությունը, որի իրագործմանն ուղղված միջոցառումները մշակվել են՝ հաշվի առնելով Առևտրի համաշխարհային կազմակերպության, Եվրոպական միության, Նեոահաղորդակցության միջազգային միության առաջարկներն ու կարգավորման սրանդարտները, ինչպես նաև Նայաստանի Նանրապետությունում էլեկտրոնային հաղորդակցության շուկայի առանձնահատկություններն ու առկա իրավիճակը:

Ելնելով երկրի ազգաբնակչության անվտանգության շահերից, ինչպես նաև, նպատակ ունենալով պաշտպանել հանրային շարժական բջջային կապի ծառայություններից օգտվող բաժանորդների շահերը, հանձնաժողովը սահմանել է բջջային կապի կանխավճարային հեռախոսաքարտերի փրամադրման նոր ընթացակարգ, որի համաձայն 2007 թվականի հուլիսի 1-ից բջջային կապի ծառայություններ մատուցողները կանխավճարային հեռախոսաքարտերը բաժանորդներին փրամադրում են անձր հասարակող փաստաթղթի առկայությամբ, գրավոր պայմանագրերի հիման վրա:

Նույն որոշման համաձայն, բջջային կապի ծառայություններ մատուցողները, նախկինում իրացված կամ շրջանառության մեջ գտնվող կանխավճարային հեռախոսաքարտեր ունեցող բաժանորդների հետ պետք է վերակնքեն գրավոր պայմանագրեր՝ դրանց կցելով բաժանորդի անձր հասարակող փաստաթղթի պարճները:

2007 թվականին «Վիմպելկոմ» ընկերության հետ համագործակցության արդյունքում վերացվել են «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ին թիվ 60 լիցենզիայով վերապահված

բացառիկ իրավունքները: Նանձնաժողովը 2007 թվականի օգոստոս ամսին հաստատել է թիվ 60 լիցենզիայի փոփոխված փաթեթակը, որով «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ին իրավունք է վերապահվում էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայություններ մատուցել միայն ոչ բացառիկ իրավունքներով: Այս որոշմամբ ամբողջովին ազատականացվել է էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայությունների շուկան՝ հնարավորություն ընձեռելով այլ լիցենզավորված ընկերություններին Նայաստանի Նանրապետության ողջ փարածքում մրցակցային հիմունքներով մատուցել հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայություններ: Արձագանքելով որոշմանը, հանձնաժողով են դիմել բազմաթիվ ընկերություններ՝ հանրային էլեկտրոնային ցանցի շահագործման, ինչպես նաև միջազգային ելքային ձայնային ծառայությունների մատուցման լիցենզիաներ ու համարների զբաղեցման թույլտվություններ ստանալու հայտերով:

Այս բարեփոխումը էական խթան կհանդիսանա տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների ոլորտի զարգացման, ինչպես նաև տեղեկատվական հասարակության կայացման անհրաժեշտ ենթակառուցվածքների ձևավորման համար: Ակնկալվում է, որ ազատականացման շնորհիվ տեղական և օտարերկրյա ներդրողների համար կմեծանա տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների ոլորտի ներդրումային գրավչությունը, հանրապետություն մուտք կգործեն այդ ոլորտի ժամանակակից ստանդարտները, տեխնոլոգիաները և միջազգային լավագույն փորձը:

2007 թվականի օգոստոս ամսին հանձնաժողովը հաստատել է Նայաստանի Նանրապետության համարագրման պլանը, որով ձևավորվել է հանրապետությունում էլեկտրոնային հաղորդակցության համար օգտագործվող համարային շարքերի, նույնացման և կարճ կոդերի օգտագործումը կարգավորող՝ միջազգային պահանջներին համապատասխանող ռեժիմը:

Էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայությունների մատուցման շուկայի ազատականացումը նոր խնդիրներ էր առաջ բերել նրանում գործունեություն իրականացնող անձանց համար՝ հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի փոխգործակցության և համատեղ աշխատանքի առումով: Մասնավորապես, անհրաժեշտություն էր առաջացել սահմանելու գերիշխող օպերատորների և այլ օպերատորների կողմից շահագործվող հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի փոխկապակցման պայմանները, ինչը հանձնաժողովի կողմից իրականացվել է «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ի հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցի և այլ օպերատորների հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ամրակցված ցանցերի փոխկապակցման օրինակելի առաջարկի հաստատմամբ:

Նպատակ ունենալով վերլուծել և կանոնակարգել րվյալների հաղորդման և ինտերնետ հասանելիության ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից

հանրապետությունում շրջանառվող տեղեկատվության ծավալները և տեղեկատվական հոսքերի թողունակությունը, ինչպես նաև այդ ծառայությունների շուկայում առողջ մրցակցային միջավայրի կայացումը երաշխավորելու համար, հանձնաժողովը 2007 թվականին հաստատել է տվյալների հաղորդման և ինտերնետ հասանելիության ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից հանձնաժողով ներկայացվող հաշվետվությունների ձևը:

Նեռավոր գյուղական շրջաններում հեռահաղորդակցության ենթակառուցվածքների զարգացման, բնակչությանը բացի հեռախոսային հիմնական ծառայություններից նաև տեղեկատվական նոր տեխնոլոգիաների վրա հիմնված ծառայությունների հասանելիությունը և մատչելիությունը ապահովելու նպատակով Նամաշխարհային բանկի աջակցությամբ հանձնաժողովը նախաձեռնել է և ներկայումս իրականացվում է Նայասպանի հեռահաղորդակցության ոլորտում համընդհանուր ծառայությունների հիմնադրամի սպեղծման և ներդրման ծրագիրը, որի իրականացումը կնպաստի նաև նշված շրջանների տնտեսական զարգացման աճին և աղքատության հաղթահարմանը:

Նանրապետությունում անլար հաղորդակցական տեխնոլոգիաների լայնատարած ներդրումը և զարգացումը խրախուսելու, ինչպես նաև ռադիոհաճախականությունների տիրույթի՝ որպես սահմանափակ ռեսուրսի, արդյունավետ օգտագործումն ապահովելու նպատակով հանձնաժողովը պարզեցրել է ռադիոհաճախականությունների օգտագործման թույլտվությունների տրամադրման գործընթացը՝ համապատասխան որոշմամբ էականորեն կրճատելով թույլտվությունների տրամադրման համար ներկայացվող անհրաժեշտ փաստաթղթերի ցանկը:

Այս որոշումը կնպաստի հանրապետությունում անլար հասանելիության նոր տեխնոլոգիաների ներդրմանը և համապատասխանաբար անլար հաղորդակցության ժամանակակից ենթակառուցվածքների ձևավորմանը, ինչը կխթանի նաև տնտեսության այլ ճյուղերի համընթաց զարգացումը:

2007 թվականի ընթացքում հանձնաժողովը տրամադրել է հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի՝ 31, տվյալների հաղորդման և ինտերնետ հասանելիության ծառայությունների մատուցման՝ 43, ձայնային ծառայությունների մատուցման՝ 83 լիցենզիա, ինչպես նաև համարների զբաղեցման՝ 67 և ռադիոհաճախականությունների օգտագործման՝ 129 թույլտվություն:

Նարկ է նշել, որ 2007 թվականին հանձնաժողովի կողմից գանձված ռադիոհաճախականությունների թույլտվությունների տրամադրման և ռադիոհաճախականությունների օգտագործման վճարների գծով բյուջեպային մուտքերը կազմել են շուրջ 4,5 մլրդ դրամ, որն աննախադեպ ցուցանիշ է:

7. Աշխատանքը սպառողների հետ

2007 թվականին շարունակվել են սպառողների հետ փարվող ամենօրյա աշխատանքները: Տարվա ընթացքում սպառողներից ստացվել են 898 հարցադրումներ և բողոքներ, որոնցից 162-ը՝ գրավոր, 736-ը՝ հրապարակապես հեռախոսով և սպառողների ընդունելության ընթացքում: Դրանցից 643-ը դրական լուծում են ստացել, 24-ի վերաբերյալ մատակարար կազմակերպություններում անց են կացվում ուսումնասիրություններ, 38 բողոքներում ներկայացված փաստերը չեն համապատասխանել իրականությանը, 193-ի վերաբերյալ փրվել են պարզաբանումներ՝ գործող օրենքների, կարգերի և այլ նորմատիվ ակտերի համաձայն:

Սպառողների բողոքները փեղում ուսումնասիրելու նպատակով էլեկտրոնային քննարկային, գազի, խմելու ջրի մատակարարների հետ համապետ իրականացվել են ստուգայցեր, ձեռնարկվել են համապատասխան միջոցներ բարձրացված հարցերը կարգավորելու ուղղությամբ:

Նասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ, ինչպես նախորդ տարիներին, կազմակերպվել են սպառողների շահերի պաշտպանության խնդիրներին և նրանց բողոքներին առնչվող քննարկումներ:

8. Գործակցությունը զանգվածային լրատվամիջոցների հետ

Հանձնաժողովի գործունեության նկատմամբ 2007 թվականի ընթացքում լրատվամիջոցների կողմից արձանագրվել է հետաքրքրության զգալի աճ: Նրանց մասնակցությունը հանձնաժողովի նիստերին, ընդունված որոշումների պարբերաբար լուսաբանումը ստեղծել են հանձնաժողովի առավել թափանցիկ եւ հրապարակային գործունեության լավագույն նախապայմաններ: Նիստերի ավարտից հետո լրագրողներին հնարավորություն է փրվել հավելյալ պարզաբանումներ ստանալ, հանրության համար առավել հետաքրքիր խնդիրների վերաբերյալ անցկացնել ճեպագրույցներ ինչպես հանձնաժողովի աշխատակազմի, այնպես էլ հրավիրված ընկերությունների պատասխանատուների հետ: Հանրության համար կարևոր և հետաքրքրություն ներկայացնող որոշումների մասին մամուլը հաղորդագրությունները, հանձնաժողովի գործունեությանն առնչվող պաշտոնական փեղեկավարությունները հրապարակվել են մամուլում, սիժվել համացանցով, ուղարկվել էլեկտրոնային փոստով: Տեղեկավարության փարածումն ընդգրկել է հանրապետության ողջ փարածքը:

Լրատվամիջոցների հետ անմիջական, հեռախոսային, էլեկտրոնային ամենօրյա շփումները փրվել են իրենց ցանկալի արդյունքը. ձևավորվել է փոխադարձ վստահության, հարգանքի մթնոլորտ, որը նպաստել է արդյունավետ փոխգործակցության ձևավորմանը:

Լրափոխական գործակալությունների, հեռուստաընկերությունների, ինչպես նաև փոստային միջոցով հանձնաժողովը հետևողաբար ծանուցումներ և հաղորդագրություններ է ներկայացրել հանձնաժողովի նիստերի և հասարակական լուսնների մասին, որտեղ քննարկվել են սպառողների շահերին առնչվող խնդիրներ: Սպառողների իրավունքների իրազեկման մակարդակի անընդմեջ բարձրացման նպատակով հանձնաժողովի համապատասխան մասնագետները փոխադրվել են լրափոխմիջոցներով պարբերաբար հանդես են եկել ելույթներով, պարզաբանումներով:

Նախորդ փոխադրված համեմատությամբ զգալիորեն ավելացել է հանձնաժողովի կայքէջից օգտվող այցելուների թիվը, որոնց գնահատմամբ՝ հանձնաժողովի կայքէջը բավական արդյունավետ, արագագործ աշխատանքի՝ լրափոխմիջոցներին ընձեռված հնարավորություն է:

Ինչպես նախընթաց փոփոխություններին, 2007 թվականին ևս հանձնաժողովի կողմից հավուր պարզաճի քննության են առնվել հանրային ծառայությունների ոլորտներին վերաբերող ԶԼՄ-ների արձագանքները: Վանձնաժողովի միջամտությամբ ծառայություն մատուցող ընկերությունները որոշ ահազանգերի վերաբերյալ պաշտոնական պարզաբանումներ են ներկայացրել լրափոխմիջոցներին, կազմակերպվել են համարել քննարկումներ՝ սպառողների, ծառայություններ մատուցող ընկերությունների և լրափոխմիջոցների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ:

9. Վանձնագործակցություն

Վանձնաժողովը, 2007 թվականին համագործակցելով Վեռահաղորդակցության միջազգային միության (ITU), Էներգետիկայի կարգավորող հանձնաժողովների փոխադաշտանային ընկերակցության (ERRA), ԱՊՏ Էլեկտրաէներգետիկական խորհրդի գործադիր կոմիտեի, Վանաշխարհային բանկի հայաստանյան գրասենյակի, ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության (USAID) «Բեռնինգ Փոյնթ» խորհրդարարական ընկերության, ԱՄՆ-ի Էներգետիկայի ընկերակցության հետ, իրականացրել է կարգավորման բնագավառներում համընդհանուր ծառայությունների մատուցման փորձի ուսումնասիրություն:

Մասնավորապես, հանձնաժողովի աշխատակիցները մասնակցել են Էներգետիկայի կարգավորող մարմինների փոխադաշտանային ընկերակցության (ERRA) սակագնային և լիցենզիոն կոմիտեի 7-րդ ամենամյա կոնֆերանսին, գնագոյացման և սակագնային կոմիտեի նիստերին, լիցենզավորման կոմիտեի, իրավական կարգավորման աշխատանքային խմբի հերթական հանդիպումներին:

Միջազգային լավագույն փորձի վերաբերյալ համընդգրկուն փոփոխություն ստանալու և այն Վայաստանի Վանաշխարհային առանձնահատկություններից ելնելով փոփոխություններով նպատակով, հանձնաժողովը մասնակցել է Վեռահաղորդակցության միջազգային միության (ITU) կազմակերպած կարգավորողների համաշխարհային

գիտաժողովի, էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտի ցուցանիշների հավաքագրման համաժողովի և «Բեառինգ Փոյնթ» խորհրդարվական ընկերության կազմակերպած «Նաջորդ սերնդի ցանցեր» փոխգործակցության ծրագրի աշխատանքներին:

Նանձնաժողովի աշխատակիցները 2007 թվականին մասնակցել են նաև ԱՊՏ էլեկտրաէներգետիկական խորհրդի գործադիր կոմիտեի կողմից կազմակերպված ԱՊՏ անդամ երկրների ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ձևավորման և էլեկտրաէներգետիկայի բնագավառում ԱՊՏ անդամ երկրների համագործակցության ռազմավարության իրականացման կոորդինացիոն խորհրդի նիստերի աշխատանքներին:

Միջազգային փորձի ուսումնասիրման ու վերապարաստման նպատակով հանձնաժողովի մասնագետները 2007 թվականին մասնակցել են հեռահաղորդակցության ոլորտի կարգավորմանն առնչվող խնդիրների վերաբերյալ սեմինարին, Եվրոպական հանձնաժողովի և INOGATE միջազգայի կազմակերպության աջակցությամբ անցկացված «Էլեկտրամատակարարման կարգավորումը՝ ժողովրդին ծառայելու հիմնական նպատակն է» թեմայով դասընթացին և «Կենտրոնական Եվրոպայում փարաձաշրջանային էլեկտրաէներգիայի առևտրի զարգացում» և «Եվրոմիության ջրային օրենսդրություն» թեմաներով ուսումնական այցերին:

**Մ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի
2007 թվականի գործունեության ֆինանսավորումը**

N	Ծախսի անվանումը	Նաստարված բյուջե /հազ.դրամ/	Տարեկան ճշգրտված բյուջե /հազ.դրամ/	Ֆինանսավորում /հազ.դրամ/
	Ընդամենը ծախսեր	370515.6	370515.6	364458.3
1.	Աշխատավարձ և աշխատավարձին հավասարեցված այլ վճարումներ	285012.0	285012.0	285012.0
2.	Պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարներ	29792.6	29792.6	29792.0
3.	Գրասենյակային ապրանքներ և նյութեր /քարթիջներ, թուղթ, փնյուսակալի ապրանքներ/	5352.5	5352.5	5294.7
4.	Գույք և սարքավորումներ /մանրաթեք գույք/	250.0	250.0	240.4
5.	Այլ ծախսեր	500.0	500.0	475.0
6.	Գործուղումներ, ծառայողական ուղևորություններ	9880.0	9880.0	5190.4
7.	Տրանսպորտի պահպանման ծախսեր	8964.5	8964.5	8769.8
8.	Կապի ծառայությունների վճար	6427.8	6427.8	5999.4
9.	Վառելիքի և ջեռուցման ծախսեր	950.0	950.0	950.0
10.	Էլեկտրաէներգիայի ծախսեր	4240.0	4240.0	4240.0
11.	Զրմուղ կոյուղուց օգտվելու վարձ	200.0	200.0	200.0
12.	Այլ կոմունալ ծախսեր /աղբահանություն/	50.0	50.0	-
13.	Նարկեր, փուրքեր և այլ պարտադիր վճարների կատարման ծախսեր	80.0	80.0	69.0
14.	Ներկայացուցչական ծախսեր	1540.0	1540.0	1080.7
15.	Այլ ծառայությունների ձեռքբերման ծախսեր /ERRA-անդամավճար, թերթերում տպագրություն, համակարգչային սարքավորումների վերանորոգում/	3307.5	3307.5	3208.1
16.	Մարքերի, սարքավորումների ձեռքբերում /համակարգչային տեխնիկայի /	2448.7	2448.7	2440.7
17.	Տրանսպորտային միջոցների ձեռքբերում	11000.0	11000.0	10980.0
18.	Ակրիվների ձեռքբերում /գրասենյակային կահույք/	520.0	520.0	516.0